

РЕШЕНИЕ

№ 153

гр. София, 11.01.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

**АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 43
състав,** в публично заседание на 15.12.2021 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Весела Цанкова

при участието на секретаря Десислава В Симеонова и при участието на прокурора Куман Куманов, като разгледа дело номер **6805** по описа за **2019** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по чл. 1, ал. 2 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди /ЗОДОВ/, във връзка с чл. 203, ал. 3 от Административно-процесуалния кодекс /АПК/, вр. чл. 4, пар. 3, ал. 2 от Договора за ЕС.

Образувано по искова молба на М. С. А., ЕГН [ЕГН], с адрес [населено място], [улица], ет. 7, ап. 41, с която са предявени обективно съединени иски срещу Българска народна банка /БНБ/, със седалище и адрес на управление [населено място], пл. „К. А. Г“ № 1 за присъждане на обезщетение за имуществени вреди в размер на 127 123 лева, представляващи разликата между вложените от ищцата суми по открити банкови депозити в [фирма] /в несъстоятелност/ и изплатения от ФГВБ гарантиран депозит в размер на 196 000 лева, ведно със законната лихва от 20.06.2014г. до окончателното плащане, както и обезщетение за имуществени вреди в размер на 8627 лева, представляващо законната лихва за забавено плащане на гарантирания размер от 196 000 лева на влога в същата банка за периода от 30.06.2014г. до 04.12.2014г., ведно със законната лихва от датата на предявяване на иска до окончателното плащане.

По отношение на иска за разликата между гарантирания размер, платен от ФГВБ и вложените средства в [фирма] /в несъстоятелност/ в исковата молба се твърди, че сумата в размер на 127 123 лева е включена в Списъка на кредиторите по чл. 64 от З. въз основа на съдебно решение по търговско дело № 3732/2016г. по описа на СГС VI – 17 състав на Търговско отделение, потвърдено с решение по търг. дело № 4388/2017г. по описа на 5 състав ТО на САС. Сумата се претендира като обезщетение

по ЗОДОВ от незаконосъобразно бездействие на БНБ да изпълни задълженията си за осъществяване на банков надзор върху лицензираните банки, в частност върху [фирма], за разпространение на подвеждаща информация за състоянието на [фирма] и за поставяне на подвеждащ САЕЛ кредитен рейтинг. Сумата по втория иск в размер на 8627 лева се претендира като обезщетение за незаконосъобразно бездействие на БНБ по изпълнение на задължението да приложи право на ЕС с директен ефект в областта на изплащане на гарантираните депозити, каквото задължение е имала във връзка с Директива 94/19/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 1994 година относно схемите за гарантиране на депозити, изменена с Директива 2009/14/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 март 2009г. Ищцата посочва, че съгласно Общностното право, за да се задейства схемата за гарантиране на депозити, е необходимо да се извърши установяване на „неналичен депозит“ /чл. 10, т. 1 от Директива 94/19/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 1994г./ Съгласно чл. 1, т. 3, буква (i) от Директивата „компетентните органи установяват това колкото е възможно по-скоро и във всеки случай не по-късно от пет работни дни, след като са се уверили за първи път, че дадена кредитна институция не е изплатила депозити, които са дължими и изискуеми“. Българският „компетентен орган“, който следва да направи тази констатация, е БНБ - на основание чл. 2, ал. 6 от ЗБНБ. БНБ в качеството си на „компетентен орган“ не е извършила предвиденото в цитирания чл. 1, т.3, б. (i) от Директивата и в срока за това. При нейното директно приложение е налице незаконосъобразно бездействие на БНБ. От бездействието са претърпени вреди. Вредите, които се претендират за обезщетение са в размер на законната лихва за забавено изплащане на гарантираните вземания за периода от 30.06.2014г. до 04.12.2014г. върху главница от 196 000 лева, изплатени извън срока, поради забавяне на БНБ да обяви депозитите в [фирма] /в несъстоятелност/ за неналични.

При наличие на всички елементи от фактическия състав на отговорността по чл. 1, ал.1 от ЗОДОВ се иска от съда да уважи предявените иски. В съдебното производство ищцата не се явява, не се представлява.

Ответникът - БНБ, чрез упълномощения си процесуален представител адв.Г., оспорва предявените иски като недопустими, алтернативно като неоснователни, като излага подробни съображения в писмен отговор, в хода по същество на делото и в писмени бележки. Претендира присъждане на разноски по списък по чл. 80 от ГПК във връзка с чл. 144 от АПК.

Прокурор К. от СГП дава заключение, че исковата претенция е доказана по основание и по размер.

При преценка на събраните доказателства, съдът приема за установено от фактическа страна следното:

На 10.12.2012г. М. С. А. е сключила с [фирма] /в несъстоятелност/рамков договор за платежни услуги за потребители/физически лица/. Рамковият договор има действие от датата на подписването му и е безсрочен, с опция за едностранно прекратяване от страна на вложителя с едномесечно писмено предизвестие. С анекс № 90154 към договора от същата дата е открита банкова сметка на ищцата при условията на преференциален безсрочен депозит с номер на банковата сметка IBAN [банкова сметка], BIC KORBGSF. С анекса е предвидена лихва на годишна база в зависимост от депозираната сума, която е в диапазона за евро от 4, 5% до 7, 5%, за щатски долари от 3, 5% до 6, 5%., платима еднократно в края на всяка календарна година, но при условие, че депозираната сума е престоляла по сметката не по - малко от 30 календарни

дни от сключването на договора. Съгласно чл. 9, ал. 1 и ал. 3 от Анекса, сумите по банковата сметка са защитени от ФГВБ до размер от 196 000 лева, изплащането на сумите започва не по - късно от 20 работни дни от датата на решението на БНБ за отнемане на лиценза за банкова дейност на търговската банка, съгласно чл. 23, ал.5 от ЗГВБ, при изключителни обстоятелства фондът може да удължи срока с не повече от 10 дни.

Ищцата е сключила с [фирма] /в несъстоятелност/ и анекс № 90155 към рамковия договор за откриване на банкова сметка при условията на преференциален безсрочен депозит с номер на банковата сметка IBAN [банкова сметка], BIC KORPBGSF. С анекса е предвидена лихва на годишна база в зависимост от депозираната сума, която е в диапазона за евро от 4, 5% до 7, 5%, за щатски долари от 3, 5% до 6, 5%., платима еднократно в края на всяка календарна година, но при условие, че депозираната сума е престояла по сметката не по - малко от 30 календарни дни от сключването на договора. Съгласно чл. 9, ал. 1 и ал. 3 от Анекса, сумите по банковата сметка са защитени от ФГВБ до размер от 196 000 лева, изплащането на сумите започва не по - късно от 20 работни дни от датата на решението на БНБ за отнемане на лиценза за банкова дейност на търговската банка, съгласно чл. 23, ал.5 от ЗГВБ, при изключителни обстоятелства фондът може да удължи срока с не повече от 10 дни.

На 29.04.2013г. М. С. А. е сключила анекс № 105204 към рамковия договор за платежни услуги за потребители за откриване на банкова сметка при условията на безсрочен депозит „плюс“ с предвидена лихва на годишна база за депозирана сума в лева в размер от 5.50% до 8.25%. Откритата с анекса банкова сметка е с номер IBAN [банкова сметка], BIC KORPBGSF. Лихвата се изплаща еднократно в края на всяка календарна година, начислената лихва се прибавя (капитализира) към авоара по сметката.

Със съдебно решение от 21.07.2017г. по гр.д. № 3732/2016г. по описа на СГС, ТО, VI-17 състав е допълнен на основание чл. 68, ал. 3, т.1 от З. списъка на приетите вземания на кредиторите на [фирма] / в несъстоятелност/ с вземането на М. С. А. за получаване на сума в размер на 51 234.19 лева , дължима по договор за паричен влог и анекс № 90154 от 10.12.2012г. към него. Решението е влязло в сила, потвърдено с решение № 1169/11.05.2018г. на САС, ТО, 5 състав по т.д. № 4388/2017г.

С решение №138 на УС на БНБ по протокол № 27 от заседанието на 6 ноември 2014г. е отнет лиценза за извършване на банкова дейност на [фирма]. В решението УС на БНБ посочва, че поради постъпили писма с изх.№4098/20.06.2014г. и с изх. № 4099/20.06.2014г. от изпълнителните директори на [фирма] /л.190 и л. 191 от делото/ за спиране на плащанията към клиенти, настъпило в резултат на масирано теглене на средства. С решение №73/20.06.2014г. на УС на БНБ, допълнено с решение № 74/22.06.2014г. на УС на БНБ, [фирма] е поставена под специален надзор за срок от три месеца.

На 25.06.2014г.е възложена проверка на активите, извършена съвместно от [фирма], [фирма] и [фирма]. Заключение е че за кредитополучатели по кредити общо от 3.5 млрд. лева от общ кредитен портфейл от 5.4 млрд. лева липса информация за финансовото им състояние и/или целево усвояване на кредита, съответно е наличен кредитен риск. Възложено е извършване на допълнителна оценка в срок до 20.10.2014г. Такава е извършена, а заключението от нея е че е необходимо да се обезценят активи на [фирма] в общ размер на 4 222 млн. лева. Успоредно с дейността на трите одиторски компании е извършена проверка на място от екип от инспектори

от управление „Б. надзор“ на БНБ. Изготвен е Доклад от надзорна инспекция в К. с изх. № БНБ – 125089/27.10.2014г., в който е направено заключение, че контролните и ръководни органи на банката са прилагали порочни банкови и бизнес практики, като са предоставяли неверни и подвеждащи финансови и надзорни отчети.

С Решение № 133/21.10.2014г. на УС на БНБ са приети докладите на [фирма], [фирма] и [фирма]

С Решение № 114/16.09.2014г. на УС на БНБ е удължен срока, за който [фирма] е поставена под специален надзор до 20.11.2014г.

На 30.10.2014г. българското правителство БНБ и МФ са уведомени от консорциум, съставен от Е., Фонда на Генералния държавен резерв на Султаната на О. и Gemcorp за планове за реорганизиране на [фирма], при условие, че бъде отпусната държавна помощ. На 05.11.2014г., въз основа на финансовите и надзорни отчети на квесторите на БНБ се установява, че държавна помощ не може да бъде отпусната, тъй като банката не отговаря на изискванията на Регламент (ЕС) №575/2013г.

С решение №138/06.11.2014г. на УС на БНБ е отнет лиценза за извършване на банкова дейност на [фирма].

Видно от писмо изх. № 10 – 0035/26.04.2016г. на ФГВБ, в размера, изплатен от ФГВБ до 196 000 лева се включва главница и начислените върху нея лихви до 06.11.2014г., датата на решението на БНБ за отнемане на лиценза на [фирма] / в несъстоятелност/ по всички влогове, пропорционално на алгоритъма за изчисляване на подлежащата за изплащане гаранция от ФГВБ.

[фирма] /в несъстоятелност/ е издала удостоверение изх. № 1249 от 05.06.2020г., в което е посочено, че на 06.11.2014г. за М. С. А. е изпратена информация до ФГВБ за подлежащата за изплащане сума в размер на 196 000 лева, като в нея са включени и начислени лихви към 06.11.2014г., без да може да се уточни каква част от сумата е главница и каква лихви. По трите сметки на ищцата в [фирма] / в несъстоятелност/ лихвата до 06.11.2014г. е съответно 7 782.05 лева, 4979.03 лева и 11 941.57 лева. Лихвата до 04.12.2014г. е 7838.88 лева, 5015.30 лева и 12 025.53 лева. Лихвата за периода от 30.06.2014г. до 06.11.2014г. е 629.39 лева, 401.73 лева и 924.56 лева, а за периода от 25.07.2014г. до 06.11.2014г. е 497.65 лева, 317.64 лева и 728.48 лева. Остатъчното вземане, след изплащане на гаранцията по ЗГВБ /отм./ в размер на 75 889.03 лева е включено под № 4447 в списъка по чл. 66, ал. 7, т. 1 от З.. То е формирано от сумите, останали по партиди на името на М. С. А. след изплащане на гарантираната от закона сума в размер на 196 000 лева. На ищцата на 10.05.2019г. е изплатена сума в размер на 8 578.58 лева, частично разпределение на постъпили плащания. По делото са представени извлечения от частични сметки за разпределения на суми между кредиторите н [фирма] в несъстоятелност, видно от които М. С. А. е получавала частични плащания на вземането, включено в списъка на кредиторите.

С решение на УС на БНБ по протокол № 14/30.06.2014г. са намалени лихвените проценти по депозити на [фирма] до средния им пазарен размер за банковата система по видове, матуритет и валути.

По делото е прието заключение на съдебно – счетоводна експертиза, което съдът изцяло кредитира като неоспорено от страните, обосновано, съответно на доказателствата по делото. Съгласно заключението на вещото лице, лихвата в проценти за периода от 26.07.2014г. до 05.11.2014г. е в размер на 2.74% за влоговете в евро и 2.59% за влога в лева. Лихвите върху сумата от 196 000 лева за периода от

26.07.2014г. до 05.11.2014г. е 1450.51 лева. За периода от 26.07.2014г. до 04.12.2014г. е в размер на 1890.07 лева. Законната лихва за забава върху 196 000 лева за периода от 26.07.2014г. до 05.11.2014г. е 5624.60 лева, а за периода от 26.07.2014г. до 04.12.2014г. е 7208.23 лева.

При така установеното от фактическа страна, съдът приема от правна страна, следното:

По допустимостта на исковете:

Исковете са процесуално допустими, предвид и постановените от СЕС решение от 04.10.2018 г., по дело С-571/16 и решение от 25.03.2021 г., по дело С-501/18. Макар да не принадлежи към системата на изпълнителната власт, разпоредби от ЗБНБ възлагат на Българската народна банка властнически правомощия, което я определя като административен орган, във втората хипотеза на §1, т.1 ДР АПК. С оглед на това БНБ може да бъде ответник, при условията на чл. 205 АПК по предявени искиове за обезщетение за вреди от бездействие, при неупражняване на административните правомощия, спрямо друга търговска банка, вкл. за бездействие по неспазване задължения, произтичащи пряко от Директива 94/19/ЕО и свързаните с тях разпоредби от националното право.

Разгледани по същество, искът за обезщетение за забава от изплащането на гарантирания депозит от ФГВБ е частично основателен, а искът за заплащане на обезщетение за разликата между размера на изплатения депозит и вложения в [фирма] /в несъстоятелност/ е неоснователен.

Исковете за обезщетения за вреди, причинени на граждани или юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на административни органи и длъжностни лица се разглеждат по реда на Глава единадесета АПК (чл. 203, ал. 1, ал. 2), а за неуредените въпроси за имуществената отговорност се прилагат разпоредбите на Закона за отговорността на държавата и общините за вреди. С разпоредбата на новата ал. 3, чл. 203 АПК (ДВ, бр. 94/2019 г.) се прие, че по същия ред се разглеждат и исковете за обезщетения за вреди, причинени от достатъчно съществено нарушение на правото на Европейския съюз, като за имуществената отговорност и за допустимостта на иска се прилагат стандартите на извъндоговорната отговорност на държавата за нарушение на правото на Европейския съюз. Относно предпоставките за ангажиране отговорност на държавата за вреди, причинени на частноправни субекти Съдът на ЕС постанови решение от 04.10.2018г., по дело С-571/2016 и решение от 25.03.2021г., по дело С-501/2018г., които ще бъдат коментирани в настоящото решение. В решението по дело С-571/16 Съдът на ЕС изрично сочи, че разпоредбата на чл. 4, пар. 3 ДЕС, както и принципите на равностойност и ефективност трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат национална правна уредба, съгласно която, правото на частноправните субекти на обезщетение за вреди от нарушаване на правото на ЕС зависи от спазването на допълнително условие, а именно вредата да е причинена умишлено от съответния държавен орган. С оглед изложеното, процесните искиове, макар и предявени преди измененията на ЗОДОВ и АПК следва да бъде разгледан по реда на чл. 203-207 АПК, в съответната им редакция, срещу надлежния ответник Българска народна банка, във връзка с възложените му административни правомощия за надзор върху кредитните институции.

Член 1 от ЗОДОВ постановява, че държавата отговаря за вредите, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия и бездействия на техни органи и длъжностни лица, при или по повод изпълнение на административна

дейност. За да възникне правото на иск за обезщетение по този ред, съответно, за да бъде доказана основателността на такъв иск е задължително да бъде установено по несъмнен начин наличието на следните предпоставки, които да са взаимно свързани, а именно: причинена вреда; незаконосъобразни действия или бездействие на орган или длъжностно лице на държавата, при или по повод изпълнението на административна дейност; пряка и непосредствена причинна връзка между незаконосъобразното бездействие и настъпила вреда.

Директива 94/19/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, от 30.05.1994г. регулира схемите за гарантиране на депозити. С Директива 2009/14/ЕО, от 11.03.2009г. е изменена Директива 94/19/ЕО, относно схемите за гарантиране на депозити по отношение на гарантирания размер и срока за изплащане.

„Неналичен депозит“, съгласно чл. 1, § 3 от първата директива е депозит, който е дължим и платим, но не е бил платен от кредитна институция, съгласно правните и договорни условия, приложими към него, когато: i) съответните компетентни органи са установили, че по тяхно виждане съответната кредитна институция изглежда неспособна за момента, по причини, които са пряко свързани с нейното финансово състояние, да изплати депозита и че не съществува близка перспектива тя да бъде в състояние да го направи. Според решението по дело C-571/16: от текста на чл. 1, § 3 i), от Директива 94/19 изрично следва, че необходимо и достатъчно условие, за да се установи неналичността на депозит, който е дължим и платим, е по виждане на компетентния орган дадена кредитна институция да изглежда неспособна за момента, по причини, които са пряко свързани с нейното финансово състояние, да изплати депозита и да не съществува близка перспектива тя да бъде в състояние да го направи; чл. 1, §3 i) уточнява, че посочените компетентни органи трябва да установят това „колкото е възможно по-скоро“ и „не по-късно от пет работни дни след като са се уверили за пръв път, че съответната кредитна институция не е изплатила депозити, които са дължими и изискуеми“; установяването на неналичността на депозитите не може да зависи от неплатежоспособността на кредитната институция или от отнемането на нейния лиценз; срокът, в който трябва да се установи, че депозитите са неналични е императивен и не може да бъде дерогиран; удължаването на срока за изплащане на депозитите е възможно, единствено при изключителни обстоятелства и не може да надвишава 10 работни дни; чл.1, §3 и чл.10, §11 от Директива 94/19 трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат, от една страна национално законодателство, съгласно което установяването на неналичността на депозитите зависи от неплатежоспособността на кредитната институция и от отнемането на нейния банков лиценз, и от друга страна, отклоняване от предвидените от тези разпоредби срокове за установяване на неналичността и за изплащане на депозитите по съображение, че е необходимо кредитната институция да бъде поставена под специален надзор; чл.1, §3 i) от Директива 94/19 трябва да се тълкува в смисъл, че неналичността на депозитите по смисъла на тази разпоредба трябва да се установи с изричен акт на компетентния национален орган, като предварителното предявяване от

титуляра на банков депозит до съответната кредитна институция на искане за плащане, което не е изпълнено, не може да бъде условие за установяване на неналичността на този депозит по смисъла на тази разпоредба. С други думи, предвид гореизложеното, за да бъде задействана „схемата“ за гарантиране на депозитите, Директива 94/19/ЕО предвижда процедура само от три стъпки: 1. компетентният орган (БНБ) се уверява, че депозит, който е дължим и платим, не е бил изплатен от кредитна институция; 2. в рамките на пет работни дни след това заключение БНБ е следвало да определи, дали съответната К. изглежда неспособна за момента, по причини, които са пряко свързани с нейното финансово състояние, да изплати депозити, които са дължими и платими и че не съществува близка перспектива тя да бъде в състояние да го направи; 3. схемата за гарантиране на депозити трябва да е в състояние да изплати надлежно доказаните вземания на вложителите, в рамките на 20 работни дни, след като компетентният орган е взел своето решение. С Директива 2009/14/ЕО, от 11.03.2009 г., изменяща Директива 94/19/ЕО чл. 1, точка 3, подточка „i“ втората алинея се заменя със следното: „Компетентните органи установяват това колкото е възможно по-скоро и във всеки случай не по-късно от пет работни дни, след като са се уверили за първи път, че дадена кредитна институция не е изплатила депозити, които са дължими и изискуеми“. Задължението на БНБ да обяви неналичността на депозитите, по смисъла на Директивата следва пряко от възложените ѝ функции и от нормите на самата Директива. Неоснователно е възражението, че БНБ не е , приложила норма от Правото на ЕС, ползваща се с директен ефект, само защото Директивата не е била правилно транспонирана и съответно БНБ не е била изрично определена от българския законодател за „съответния компетентен орган“. Постановявайки Решение № 73/20.06.2014г. за поставяне на [фирма] под специален надзор БНБ е разполагала с необходимите факти, позволяващи да бъде мотивиран извод за неналичност на депозитите, по смисъла на чл. 1, § 3, подточка „i“ от Директива 94/19/ЕО, като преустановяването на достъпа до депозитите е по причини, пряко свързани с финансовото положение на [фирма]. Не е спорно, че към 20.06.2014г. [фирма] не само не е изпълнила вече подадени заявки за плащане, но и всички вложители са били лишени от възможността изобщо да правят заявки за изплащане на депозитите си и не са имали достъп до тях почти шест месеца. От решението за поставяне на [фирма] под специален надзор, което се основава на чл. 115, ал. 1 и чл. 115, ал. 2, т.т. 2 и 3 от ЗКИ е видно, че „ликвидните активи на банката по преценка на БНБ няма да бъдат достатъчни, за да може банката да изпълнява задълженията си в деня на тяхната изискуемост, или банката не е изпълнила в срок едно или повече изискуеми задължения към своите кредитори“. [фирма] е поставена под специален надзор с пълно преустановяване на плащанията, въпреки че националното право позволява мерки с по-ниска степен на намеса – избор между пълно и частично преустановяване на плащанията и ограничаване на дейностите. Според решението, към 11, 58 часа на 20.06.2014 г. по сметката на [фирма], в

платежната система за брутен сетълмент в реално време (R.) разполагаемата наличност е 237 773 лв., при наредени чакащи плащания за над 38 млн. лв. Очевидно не е съществувала близка перспектива, кредитната институция да е в състояние да изплати депозитите. Както е посочено в решението на УС на БНБ, с писмо № 4098/20.06.2014 г. изпълнителните директори са уведомили БНБ, че като имат предвид наличните средства на банката по сметки и в брой, те няма да бъдат достатъчни за изпълнение на задълженията на банката в най-близко време. В резултат, още на същата дата УС на БНБ е приел решението за поставяне на [фирма] под специален надзор, спрени са всички плащания и всички банкови сделки на институцията. Така самата БНБ е постановила законова забрана върху [фирма] да изплаща депозити по причини, които са пряко свързани с проблеми на ликвидността на [фирма]. Както е видно от мотивите на УС на БНБ в решението от 20.06.2014г., поставянето на [фирма] под специален надзор е продиктувано от наличието на опасност от неплатежоспособност, поради засиленото теглене на средства и липсата на достатъчно ликвидни активи към 20.06.2014г., като определеният тримесечен срок на надзора недвусмислено показва липсата на „близка перспектива“ за изплащане на депозитите от кредитната институция. От това следва, че макар да не е извършена изрична констатация в този смисъл, депозитите в [фирма] стават неналични, по смисъла на чл. 1, точка 3, подточка „i“ от Директива 94/19, поради което в срок от 5 работни дни е следвало да бъде постановен изричен акт в този смисъл – задължение, което произтича от директно приложимото право на ЕС.

Умишленото или по непредпазливост неизпълнение на задълженията на държавата, произтичащи от правото на ЕС е елемент, който следва да бъде съобразен при преценката за достатъчно съществения характер на нарушението. В случая липсата на умисъл у БНБ не води автоматично до извод за несъществено нарушение. Отговорността на държавата, посредством нейните органи е принципно обективна. В този смисъл неоснователно БНБ се позовава на разпоредбата на чл. 79, ал. 8 ЗКИ, според която, отговорността на надзорния орган може да бъде ангажирана, само ако вредите са причинени умишлено.

Несподелени от настоящия съдебен състав са и възраженията на ответника за неоснователност на исковата претенция, защото до датата на изплащане на гарантирания размер на влога К. е начислявала договорна лихва върху процесния депозит, както и че в размера от 196 000 лв. е включена главница и договорна лихва, за периода 30.06.2014г., до изплащане на сумата.

Макар размерът на претендираното с процесната искова молба обезщетение за имуществени вреди да е определен, посредством стойността на законната лихва за периода на забава, това обезщетение не представлява лихва. Законната лихва е механизъм за обезщетяване на претърпени вреди, без кредиторът да е длъжен да ги доказва. Невъзможността кредиторът да се разпорежда свободно с парите си, когато длъжникът не изпълнява навреме свое законово регламентирано

задължение има за последица обезщетение в размер, по смисъла на чл. 86 ЗЗД. Достатъчно условие за изпадане на БНБ в забава, по отношение на вложителите в [фирма] е изтичането на императивния 5 - дневен срок по член 1, точка 3, подточка „i“ от Директива 2009/14 ЕО за изменение на Директива 94/19, а в случая то безспорно е настъпило. Своевременното изпълнение на задължението по чл. 1, § 3, б. „i“ от Директива 94/19 би защитило в максимална степен, освен правата на вложителите, и обществения интерес, доколкото цел на директивата е не само защита на вложителите, а и стабилност на банковата система. Както следва и от съображения 8 и 9 от Директивата, за вложителите е от съществено значение да имат постоянен достъп до техните спестявания, поради което неосигуряването на достъп до депозитите за срок по-дълъг от установения в директивата води до нарушаване правата на ищцата. Липсата на разпоредби в правото на ЕС, по отношение размера на дължимото обезщетение обуславя прилагането принципите на процесуална автономия, равностойност и ефективност. При паричните притезания обективният измерител на стойността на нарушеното право е законната лихва по чл. 86 от Закона за задълженията и договорите.

Несподелени от съда са и възраженията на ответника за липса на вреди, и за липса на причинно-следствена връзка, защото дори БНБ да беше взела решението по чл.1, пар. 3, буква „i“ в 5-дневния срок, не е било възможно да започне изплащане на гарантираните депозити. Без значение е обстоятелството, че не БНБ, а ФГВБ е компетентен да изплаща гарантираните депозити, тъй като именно забавянето на решението по чл.1, пар. 3, б. „i“, ал. 2 от Директивата, което БНБ е била длъжна да вземе навреме, поражда правото на иск за ищцата. Фондът не разполага с правомощия сам да определи началната дата на изплащане на гарантираните депозити. След като забавеното изпълнение на паричното задължение е следствие от извършеното от БНБ нарушение нормата на чл.1, точка 3, подточка „i“, това е и основанието за приложението на чл. 86 ЗЗД. В контекста на прилаганите от държавите - членки схеми за гарантиране на депозитите и за да се осигури тяхната ефективност, Директива 94/19/ЕО не обвързва задвижването на компенсационния механизъм с условието, схемата да разполага с достатъчно парични средства. Напротив, както следва от чл. 10, пар.1, схемите за гарантиране на депозитите следва да са в състояние да изплащат надлежно доказаните претенции на вложителите, по отношение на неналичните депозити. В т. 3 от диспозитива от решението на СЕС, по дело С-571/16 изрично е прието, че чл. 1, точка 3, подточка „i“ от Директива 94/19, изменена с Директива 2009/14 трябва да се тълкува в смисъл, че предварителното предявяване от титуляря на банков депозит до съответната кредитна институция на искане за плащане, което не е изпълнено, не може да бъде условие за установяване на неналичността на този депозит, по смисъла на тази разпоредба.

За извършеното нарушение на правото на ЕС ответникът БНБ дължи обезщетение само за периода на забавено изплащане на сумата от 196 000 лева

- от момента, в който реално ищцата е трябвало да има достъп до депозитите си, до момента, в който нарушението е преустановено, а именно за периода от 26.07.2014г., до 05.11.2014г. Само за този период е налице причинно - следствена връзка, между извършеното от БНБ нарушение и претърпените вреди. По отношение на началната дата на периода следва да се има предвид, че съгласно чл.1, точка 3, подточка „i“ от Директива 2009/14, за изменение на Директива 94/19/ЕО, срокът от 5 работни дни, в който БНБ е била длъжна да издаде изричен акт за установяване неналичността на депозитите, считано от 20.06.2014г. (датата на поставянето на К. под надзор) е изтекъл на 27.06.2014г. След този момент действително БНБ е в нарушение на правото на ЕС, но независимо от това съдът не споделя становището, че още на 30.06.2014г. ищцата е следвало да има достъп до депозита си. Постановяването на акт, с който се установява неналичността на депозитите не е достатъчно условие за започване на тяхното изплащане. С акта, с който се установява неналичността на депозитите само се стартира схемата за изплащане на гарантираните депозити и считано от датата на постановяване на този акт, започва да тече срокът за изплащане. По арг. чл. 23, ал. 5 ЗГВБ, в случай че БНБ бе взела решението по чл. 1, точка 3, подточка „i“ в петдневния срок - т.е. най-късно на 27.06.2014г., то спрямо срока от 20 работни дни за изплащане на депозитите, считано от 30.06.2014г., най-рано ищцата е можела да получи достъп до депозита си на 25.07.2014 г. Ищцата реално е започнала да търпи вреди, вследствие нарушението/забавата на БНБ, считано от 26.07.2014г. След тази дата БНБ вече не е в забава, понеже решението за обявяване неналичността на депозитите и за отнемане лиценза на [фирма], респ., за стартиране процедурата за компенсиране по чл. 10 от Директива 94/19 е взето на 06.11.2014г., поради което за този период (от 06.11.2014г.), до датата на изплащане на гарантирания депозит - 05.12.2014г. липсва виновно поведение на ответника БНБ и причинно-следствена връзка между такова поведение, и претендираните вреди. Исковата молба е основателна и доказана в частта, относно претенцията за размер от 5 624, 60 лева, представляващи законната лихва за забавено изплащане на гарантираното вземане от 196 000 лева, за периода 26.07.2014 г., до 05.11.2014г. Следователно, за претендирания от ищцата размер над 5 624, 60 лева - до 8627 лева исковата молба се явява неоснователна и недоказана.

Неоснователна и недоказана е исковата молба в останалата част, досежно претендираното обезщетяване със сумата от 127 123 лева, представляващи разлика между размера на вложенията на ищцата в [фирма] и изплатения гарантиран депозит от 196 000 лева.

Според разпоредбата на чл. 4 от Закона за гарантиране на влоговете в банките (трите му алинеи, приложим за случая и в сила до 13.08.2015 г.): „Фондът гарантира пълно изплащане на сумите по влоговете на едно лице в една банка, независимо от броя и размера им, до 196 000 лв.; в посочената сума се включват и начислените лихви към датата на решението на Българската

народна банка по чл. 23, ал. 1.; разпоредбата на ал. 1 не се прилага спрямо лица, придобили права по влог в резултат на извършени и/или съобщени на кредиторите, ликвидаторите или синдиките разпоредителни действия с влога в срока на действие на мярката по чл.116, ал. 2, т. 2 от Закона за кредитните институции, или след вземане на решението на Българската народна банка по чл. 23, ал. 1^а. Предвид реда за ангажиране отговорността на БНБ и с оглед обстоятелството, че ФГВБ изплаща гарантирания размер в български лева, претенцията за обезщетяване на вреди, представляващи разлика между пълния размер на влоговете и получените от ФГВБ 196 000 лева, обусловена от забавеното им изплащане, се явява неоснователна и недоказана. Неполучаването от ищцата на целия размер на депозитите ѝ не е по вина на ответника БНБ и не е в резултат от бездействието на тази институция. Сумата е включена като дължима на М. С. А. в производството по несъстоятелност на [фирма] / в несъстоятелност/, като кредитор на банката и е била частично възстановена. Поради неоснователност на иска за главницата, не се следват и мораторни лихви от 20.06.2014г. върху главницата.

Искането на ответника за заплащане на разноски за съдебното производство е неоснователно. Исковата молба е подадена на 18.06.2019г., делото е образувано преди изменението на чл. 10, ал. 4 от ЗОДОВ изм. и доп. ДВ. бр.94 от 29 ноември 2019г., предвид на което и на основание § 6 от ПЗР към ЗИДЗОДОВ на ответника не се дължат разноски, съобразно отхвърлената част от иска.

Воден от горните съображения, Административен съд София - град, 43^{-ти} състав

Р Е Ш И:

ОСЪЖДА Българска народна банка да заплати на М. С. А., ЕГН [ЕГН], с адрес [населено място], [улица], ет. 7, ап. 41 обезщетение за имуществени вреди, в размер на 5 624, 60 лв. (пет хиляди, шестстотин двадесет и четири лева, и 60 ст.), претърпени в периода от 26.07.2014г., до 05.11.2014г., в резултат на бездействие на БНБ, по отношение прилагане на ползваща се с директен ефект норма на чл.1, § 3, буква „i“ от Директива 94/19/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, от 30 май 1994г., относно схемите за гарантиране на депозити, изразяващо се в невземане на решение за обявяване неналичност на депозитите в [фирма], в срок от пет работни дни, ведно със законната лихва от 18.06.2019г. до окончателното плащане.

ОТХВЪРЛЯ като неоснователни и недоказани исковете на М. С. А., ЕГН [ЕГН], с адрес [населено място], [улица], ет. 7, ап. 41 срещу Българска народна банка, за обезщетяване на имуществени вреди, за размера над 5 624, 60 лв., до претендирания размер от 8 627 лева, както и за обезщетяване на имуществени вреди, в размер на 127 123 лева, представляващи разлика между размера на вложенията на ищцата в [фирма] и изплатения от ФГВБ

гарантиран депозит от 196 000 лева.

Решението подлежи на касационно обжалване пред Върховния административен съд на Република България, в 14 - дневен срок от съобщаването на страните.

СЪДИЯ: